

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0425U000061

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-03-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Провальна Неоніла Олегівна

2. Neonila O. Provalna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 13.00.04

Назва наукової спеціальності: Теорія і методика професійної освіти

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 14-03-2025

Спеціальність за освітою: Практична психологія

Місце роботи здобувача: Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти

Код за ЄДРПОУ: 02139699

Місцезнаходження: вул. Винниченка, буд. 31, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 70. 052.05

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35.07, 14.37

Тема дисертації:

1. Розвиток інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи в умовах неперервної освіти
2. Development of Inclusive Competence of a Primary School Teacher in the Context of Lifelong Education

Реферат:

1. У роботі представлено результати теоретико-експериментального дослідження, присвяченого питанню розвитку інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи в умовах неперервної освіти. Схарактеризовано стан опрацювання проблеми розвитку інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи в умовах неперервної освіти у вітчизняній педагогічній теорії й практиці, проаналізовано зміст і структуру інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи, критерії та рівні її розвитку. Теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено ефективність педагогічних умов розвитку інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи в процесі неперервної освіти. Підготовлено та впроваджено в освітній процес закладів післядипломної педагогічної освіти навчально-методичне забезпечення для розвитку інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи в умовах неперервної освіти. Інклюзивну компетентність педагогічного працівника початкової школи потрактовано як складне соціально-діяльнісне й психолого-

педагогічне утворення, інтегративну особистісно-професійну характеристику сучасного педагога, що конкретизоване сформованою вмотивованістю, комплексом фахових знань, умінь, навичок, соціально-психологічних здатностей, які маркують підготовленість до організації продуктивного освітнього процесу для всіх учнів в умовах інклюзивного навчання. Із позицій структурно-компонентного аналізу укладено компоненти інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, емоційно-вольовий, рефлексивний. Для оцінювання розвитку інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи диференційовано такі критерії: спонукально-ціннісний, пізнавально-орієнтаційний, процесуально-операційний, особистісно-емпатійний, оцінно-прогностичний, що корелюють із виокремленими компонентами. Відповідно до розроблених критеріїв і показників, наукових позицій учених, дібрано методики дослідження, констатовано три рівні розвитку інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи в умовах неперервної освіти: високий, середній, низький. У дисертації вперше виявлено й обґрунтовано педагогічні умови розвитку інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи в умовах неперервної освіти: стимулювання мотиваційної спрямованості педагогічних працівників початкової школи до професійної діяльності в інклюзивному класі в умовах неперервної освіти; збагачення змісту інклюзивного навчання педагогічних працівників початкової школи в міжкурсовий період підвищення кваліфікації; забезпечення оволодіння педагогічними працівниками початкової школи технологіями педагогічної підтримки, психолого-педагогічного супроводу, ефективності взаємодії в інклюзивному класі в умовах післядипломної педагогічної освіти; активізація особистісних ресурсів, рефлексивної позиції педагогічних працівників початкової школи щодо розвитку інклюзивної компетентності в процесі неперервної освіти. Експериментально перевірено ефективність їх запровадження. Розроблено кластерну модель розвитку інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи в умовах неперервної освіти, що акумулює такі кластери: цільовий, теоретико-методологічний, змістово-технологічний, результативно-коригувальний. Отримані результати підтвердили доцільність і результативність запропонованих педагогічних умов та кластерної моделі розвитку інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи в умовах неперервної освіти, а також засвідчили, що окреслені завдання виконано, поставленої мети досягнуто. Підготовлено й запроваджено в освітню практику закладів післядипломної педагогічної освіти навчально-методичне забезпечення для розвитку інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи в умовах неперервної освіти,

2. This dissertation presents the results of a theoretical and experimental study on the development of inclusive competence among primary school teachers in the context of lifelong education. The research examines the state of the problem in Ukrainian pedagogical theory and practice, characterizes the content and structure of inclusive competence, determines criteria and levels of its development, and theoretically substantiates and experimentally verifies the effectiveness of pedagogical conditions for fostering inclusive competence in lifelong education. The study also develops and implements educational and methodological support for post-graduate pedagogical education institutions. Inclusive competence is conceptualized as a complex socio-activity-based and psycho-pedagogical construct, an integrative personal and professional characteristic of a modern teacher, reflected in motivation, specialized knowledge, skills, social and psychological abilities necessary for organizing a quality educational process for all students in an inclusive setting. From the perspective of structural-component analysis, the dissertation identifies five components of inclusive competence: motivational, cognitive, activity-based, emotional-volitional, and reflexive. To assess its development, the following criteria are differentiated: motivational-value, cognitive-orientational, procedural-operational, personal-empathic, and evaluative-prognostic, which correlate with the defined components. Based on these criteria and scientific perspectives, research methodologies are selected, and three levels of inclusive competence development are determined: high, medium, and low. For the first time, the dissertation defines and justifies pedagogical conditions for developing inclusive competence in lifelong education: Stimulating primary school teachers' motivation for professional activity in an inclusive classroom; Enhancing the content of inclusive teacher training during inter-course qualification improvement periods; Mastering pedagogical support technologies, psycho-pedagogical guidance,

and effective interaction strategies in an inclusive classroom within post-graduate education; Activating personal resources and a reflective position of teachers regarding their professional growth in inclusive education. The effectiveness of these conditions is experimentally verified. Additionally, a cluster model of inclusive competence development is designed, incorporating target, theoretical-methodological, content-technological, and result-corrective clusters. The results confirm the feasibility and effectiveness of the proposed pedagogical conditions and model, demonstrating that the research objectives have been achieved.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Войтович, Н. О. (2016). Інклюзивна компетентність педагога початкової школи. Відділ освіти Луцької РДА, психолого-медико-педагогічна консультація. Луцьк: Іванюк В. П.
- 2. Провальна, Н. О. (2023). Розвиток інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи як наукова проблема. Наукові записки. (Серія Педагогічні науки), 7, 134-139.
- 3. Провальна, Н. О. (2024). Інклюзивна компетентність педагогічного працівника початкової школи: структурно-компонентна характеристика. Збірка наукових праць Наукові записки. (Серія «Педагогічні науки»), 216, 246-252.
- 4. Провальна, Н. О. (2024). Психолого-педагогічні умови розвитку інклюзивної компетентності педагогічного працівника початкової школи. Наукові записки. (Серія Педагогічні науки), 10, 168-172.
- 5. Провальна, Н. О. (2024). Інклюзивна компетентність педагогічного працівника початкової школи: забезпечення інклюзивного освітнього середовища. Acta Paedagogica Volynienses, 5.
- 6. Провальна, Н. О. (2023). Соціоадаптаційні труднощі у дітей з особливими освітніми потребами у молодшому шкільному віці. Area Nauki, ISSN 2544-1035, 2 (11), 112-121.
- 7. Провальна, Н. О. (2022). Педагогічна підтримка дітей, які мають розлад аутистичного спектру (РАС) як складова інклюзивної компетентності педагога. Матеріали XII науково-практичної інтернет-конференції «Методологічні та методичні проблеми викладання у сучасному освітньому процесі». Луцьк.
- 8. Провальна, Н. О. (2023). Формування інклюзивної компетентності вчителя НУШ в умовах неперервної освіти. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Імплементція Державного стандарту базової середньої освіти: виклики, реалізація, перспективи». Житомир.
- 9. Провальна, Н. О. (2023). Модель формування інклюзивної компетентності вчителя початкової школи в умовах неперервної освіти. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Психолого-андрагогічний супровід педагога в умовах післявоєнного відновлення освітнього середовища». Миколаїв.
- 10. Провальна, Н. О. (2023). Здатність учителя до педагогічної підтримки дітей з ООП. Матеріали Всеукраїнської інтернет-конференції «Методологічні та методичні аспекти навчання в освітньому процесі НУШ». Луцьк.
- 11. Провальна, Н. О. (2023). Ефективна взаємодія вчителя початкової школи з дітьми, які мають соціоадаптаційні труднощі в умовах воєнного часу. Матеріали IX Міжнародного конгресу «Освіта осіб з особливими освітніми потребами». Київ.

- 12. Провальна, Н. О. (2024). Здатність до педагогічної підтримки дітей з особливими освітніми потребами як аспект інклюзивної компетентності педагогічного працівника НУШ. Матеріали науково-практичної конференції «Особистість та освіта в умовах сучасних соціокультурних викликів: ціннісно-світоглядні та науково-методичні аспекти». Дніпро.
- 13. Провальна, Н. О. (2024). Розвиток інклюзивної компетентності педагогів НУШ в умовах неперервної освіти. Матеріали Всеукраїнської інтернет-конференції «Професійна компетентність педагога: теорія, методика, практика». Луцьк.
- 14. Провальна, Н. О. (2024). Інклюзивна компетентність керівника закладу освіти. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Індивідуальна освітня траєкторія формування професійної компетентності керівника закладу освіти в умовах змін та технології її впровадження». Луцьк.
- 15. Провальна, Н. О. (2024). Інклюзивна компетентність: створення ефективного освітнього середовища. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта та наука крізь виклики сьогодення». Запоріжжя.
- 16. Провальна, Н. О. (2024). Здатність до педагогічної підтримки дітей з особливими освітніми потребами як аспект інклюзивної компетентності педагога. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 106-й річниці від дня народження В. Сухомлинського «Соціально-психологічна підтримка учасників освітнього процесу». Кропивницький.
- 17. Провальна, Н. О. (2024). Стратегії роботи педагогів початкової школи з дітьми з особливими освітніми потребами, які мають труднощі поведінки. Матеріали Регіональної науково-практичної інтернет-конференції «Інклюзивна освіта: ідеї та практичні кроки». Житомир.
- 18. Провальна, Н. О. (2024). Інклюзивна компетентність: самооцінка педагогів початкової школи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Орієнтири національної освіти в умовах сьогодення». Луцьк.
- 19. Провальна, Н. О. (2024). Інклюзивна компетентність педагога: робота з дітьми з особливими освітніми потребами, які мають соціоадаптаційні труднощі. Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасної освіти та науки в контексті євроінтеграційного поступу». Луцьк.
- 20. Провальна, Н. О. (2024). Підготовка педагогічних працівників початкової школи до роботи з дітьми з розладом аутистичного спектра (РАС). Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції початкової освіти та інклюзивного навчання у світлі євроінтеграції». Черкаси.
- 21. Войтович, Н. О. (2013). Вчителю початкової школи про роботу з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку. Педагогічний пошук, 1, 65–68.
- 22. Войтович, Н. О. (2014). Батьківська скарбничка. Поради батькам дітей з особливими освітніми потребами. Методична розробка. Відділ освіти Луцької РДА, психолого-медико-педагогічна консультація. Луцьк: Іванюк В. П.
- 23. Войтович Н. О. (2015). Інклюзивне навчання: окремі аспекти діяльності педагогів. Методичні рекомендації. Відділ освіти Луцької РДА, психолого-медико-педагогічна консультація. Луцьк: Іванюк В. П.
- 24. Войтович Н. О. (2017). Путівник з інклюзивного навчання. Вчителям та асистентам вчителів початкової школи для організації освітньої діяльності дітей з особливими освітніми потребами. Методичні рекомендації. Відділ освіти Луцької РДА, психолого-медико-педагогічна консультація. Луцьк: Іванюк В. П.
- 25. Войтович Н. О. (2018). Помічник з інклюзивного навчання. Педагогам і батькам для корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами молодшого шкільного віку. Методичні рекомендації. Волинська обласна психолого-медико-педагогічна консультація. Луцьк: Іванюк В. П.
- 26. Провальна, Н. О. (2022). Психологічна готовність фахівців інклюзивної освіти до роботи з дітьми з розладом аутистичного спектра (РАС). Психологічні перспективи, 40, 149–166.

- 27. Провальна, Н. О. (2022). Поведінкові труднощі у дітей з розладами аутистичного спектра в молодшому шкільному віці. Педагогічний пошук, 3, 34-39.
- 28. Провальна, Н. О. (2023). Розвиток інклюзивної компетентності працівників початкової школи в умовах неперервної освіти. Педагогічний пошук, 3, 24-28.
- 29. Провальна, Н. О. (2024). Застосування методики Conners-3 для діагностики соціоадаптаційних труднощів у дітей з ООП. Педагогічний пошук, 3, 55-59.
- 30. Провальна, Н. О. (2024). Стратегії соціалізації дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання: освітня програма семінару-практикуму. Луцьк: ВІППО.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: підвищення продуктивності праці

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0114U005266

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бідюк Наталія Михайлівна
2. Natalia M. Bidiuk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Біда Олена Анатоліївна
2. Olena Bida

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Код за ЄДРПОУ: 22112656

Місцезнаходження: площа Кошута, буд. 6, Берегове, Берегівський р-н., 90202, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пріма Дмитро Анатолійович

2. Dmytro A. Prima

Кваліфікація: д.пед.н., доцент, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2102-9932

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бідюк Наталя Михайлівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Третько Віталій Віталійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Андрощук Ірина Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна